

Open Brief voor Brussels Minister van Leefmilieu en Klimaattransitie Alain Maron en Minister-President Rudi Vervoort

Brussel, 2 maart 2022

Onderwerp: Lozing van rioolwater in de Brusselse waterlopen

Geachte Heer Maron, Geachte Heer Vervoort,

Het Waterbeheerplan 2022-2027 werd recentelijk voor een eerste lezing bezorgd aan het Parlement. Dit Waterbeheerplan bepaalt de nabije toekomst van onze Brusselse waterlopen en zou tot doel moeten hebben deze laatste en de grondwaterlichamen klaar te stomen om ten laatste in 2027 de objectieven te bereiken vastgelegd in de Europese Kaderrichtlijn Water van 2000, anders gezegd het bereiken van de goede toestand. Eén jaar geleden stuurden we jullie al een eerste Open brief over dit onderwerp en het antwoord dat we hierop ontvingen was teleurstellend. 21 jaar na het in voege treden van de kaderrichtlijn en na reeds 12 jaar aan Waterbeheerplannen is de situatie van de Brusselse waterlopen (Zenne en kanaal) vandaag nog steeds niet goed en ziet het er niet naar uit dat 2027 gehaald zal worden.

Gedurende 2021 deden zich bijvoorbeeld 19 dagen voor waarop de riooloverloop te Saintelette rioolwater loosde in het kanaal en 100 dagen in de Zenne. Voor de Maalbeek-overloop waren er 33 dagen met lozingen van rioolwater in de Zenne, en dat na de uitgevoerde optimaliseringswerken aan de overloop. Beide overlopen zorgen er samen met een hele reeks andere overlopen in Brussel voor dat jaarlijks 10 miljoen m³ rioolwater rechtstreeks geloosd wordt in onze waterlopen, waar bovenop nog eens 6 miljoen m³ rioolwater komt dat slechts licht gezuiverd geloosd wordt in de Zenne aangezien de waterzuiveringsstations niet al het rioolwater kunnen verwerken bij regenweer. De verhoging van enkele overstortdrempels zijn goede maatregelen maar zullen deze dit laatste volume niet nog verhogen? Hierdoor blijven onze waterlopen vervuild en hebben vele levensvormen geen kans tot slagen. Vandaar deze Open Video-Brief.

De Waterbeheerplannen 2009-2015 en 2016-2021 werden goedgekeurd door het parlement zonder een extra budget of personeel te voorzien om de voorgeschreven maatregelen uit te voeren, afgezien van het normale werkingsbudget van de verschillende actoren. Dat lijkt weinig ambitieus, een team roeiers kan de eindstreep van een wedstrijd ook niet halen zonder roeispanen. Het Waterbeheerplan 2016-2021 berekende dat er voor het maximalistisch maatregelenprogramma 5 tot 9 miljard euro nodig was om de doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn te halen en voor het efficiënt maatregelenprogramma 1,5 tot 3 miljard euro. Kan U ons vertellen welk budget er effectief is uitgegeven in die periode en aan welke maatregelen dat besteed is?

Aan voorbeelden van andere steden ontbreekt het niet, Parijs bouwt vandaag aan de laatste infrastructuur om naar nul riooloverstorten per jaar naar de Seine te gaan in 2023, Londen is bezig aan de bouw van hun 'super'-riolering onder de stad om hun rivier de Theems op te kuisen tegen 2024 en Kopenhagen bouwt sinds 2016 aan zijn Cloudburst Management Plan met een investeringskost van 1,2 miljard euro. Parijs en Londen kozen voor traditionele oplossingen zoals rioleringen, tunnels en stormbekkens. Kopenhagen koos voor een mengeling van traditionele en geïntegreerd waterbeheer oplossingen, waarbij delen van het regenwater zichtbaar blijven in het straatbeeld. Het plan bestaat uit 300 verschillende projecten over heel de stad die tegelijkertijd extra kwalitatieve publieke ruimte creëren met een dubbele functie (voor regen- en droog weer). Deze aanpak levert de stad de komende

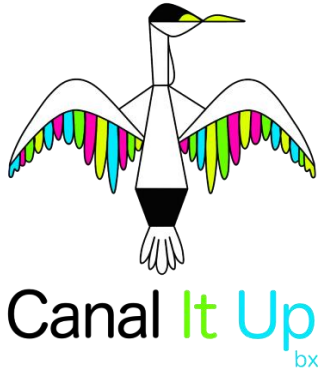
100 jaar een socio-economische meerwaarde op van 600 miljoen euro. Dit zijn enkele voorbeelden van steden die toekomstgerichte en concrete plannen uitwerkten met een belangrijk budget om hiermee het milieuprobleem van de riooloverstorten en overstromingen het hoofd te bieden.

De Brusselse Waterbeheerplannen zijn reeds zeer waardevol gebleken maar houden eerder algemene aanbevelingen in. De huidig geplande interventies zoals het verhogen van overstortdrempels, het plaatsen van meetapparatuur voor een betere opvolging, het dynamisch beheren van de bestaande stormbekkens en het verwijderen van afval uit het kanaal zijn zeer belangrijk maar verre van voldoende om de objectieven van de Kaderrichtlijn te halen. Vandaag richt het politiek discours zich tot geïntegreerd waterbeheer oplossingen, wat zeer goed is, maar het ontbreekt aan een plan om de hierboven vermelde objectieven te behalen. Brussel heeft ook een concreet plan nodig met een concrete doelstelling, tijdslijn en budget, en dit over alle departementen en bevoegdheidsniveaus heen, om de riooloverstorten en overstromingen te vermijden. Het plan kan vertrekken van het Waterbeheerplan en moet 100 jaar in de toekomst kijken om rekening te houden met de verandering van het klimaat en de intenser wordende regens die beide riooloverstorten en overstromingen alleen maar erger zullen maken. Net zoals in Kopenhagen is hiervoor waarschijnlijk een mengeling nodig van traditionele en geïntegreerd waterbeheer oplossingen zoals het heraanleggen van een reeks pleinen, straten en parken samen met stimuleringsmaatregelen voor het ontkoppelen van huizen en gebouwen van het rioleringsnetwerk voor het regenwater.

Voor dit plan is geld nodig, maar de uitgaven die hiervoor vandaag nodig zijn zullen morgen toelaten andere uitgaven te verminderen. Zou u ons daarom kunnen communiceren:

- Wat de kost is aan vroegtijdige veroudering en schade aan de rioleringsbuizen door de toestroom aan regenwater vergeleken met rioleringen die alleen de stabiele stroom aan afvalwater te verwerken hebben en nooit helemaal gevuld zijn.
- Wat de kost is aan onderhoudswerken, baggerwerken en andere herstellingswerken aan de rioleringsinfrastructuur en de waterlopen ten gevolge van de riooloverlopen.
- Wat de extra kost is voor de waterzuiveringsstations voor het zuiveren van al het regenwater en water van beken, en voor de lagere efficiëntie van de installaties (door de verdunning van de vervuiling op verschillende manieren en door de onregelmatigheid van het te behandelen volume), bij droog weer is de helft van het water dat in de waterzuiveringsstations toekomt parasitair water.
- Wat de financiële kost is van de schade aan de natuur zoals verlies aan biodiversiteit ten gevolge van de riooloverlopen.
- Wat de financiële kost is aan verlies van leefbaarheid, fysieke en mentale gezondheid en sociaal en economisch welzijn van de Brusselaars door de afwezigheid van gezonde waterlopen.
- Wat de schadekost zou zijn aan overstromingen de komende 100 jaar rekening houdend met de klimaatverandering indien men vandaag niets zou ondernemen.

Ondanks de inzet van de afgelopen jaren heeft Brussel een historische achterstand opgelopen vergeleken met andere Europese steden in het beheer van zijn riool- en regenwater en in zijn relatie met water in de stad. Tot het jaar 2007 stroomde het grootste deel van het rioolwater nog rechtstreeks naar de Zenne zonder gezuiverd te worden en vandaag is menig Brusselaar niet op de hoogte van het bestaan van een rivier in zijn of haar stad. Het Waterbeheerplan 2022-2027 verschijnt dit jaar tot driemaal toe voor lezing in het parlement, dit is de uitgelezen kans om een ambitieus doel, budget en tijdspanne voorop te stellen zodanig dat Brussel kan voldoen aan de Europese kaderrichtlijn Water (zonder nogmaals vraag van uitstel of afzwakking van de vooropgestelde doelen) en zeker opdat de Brusselaar kan beginnen uitkijken naar gezonde waterlopen vol natuur en biodiversiteit.

Brussel

BRUSSELS

SEA SHEPHERD

bûmplanters

Jane Goodall Institute
Belgium

aviron-unb.be

Ondertekenaars:

- Canal It Up
- Staten Generaal van het Water in Brussel
- Brusseau
- WWF
- Bral
- Bond Beter Leefmilieu
- Inter Environnement Bruxelles
- Pool Is Cool
- Jeunes et Nature
- Natagora Bruxelles
- Natuurpunt Brussel
- Centre d'Ecologie Urbaine
- GoodPlanet Belgium
- Schelde Jongerenparlement
- Bruxelles Nature asbl
- Surfrider Foundation
- Sea Shepherd
- Buûmplanters
- Jane Goodall Institute Belgium
- Cercle des Régats Bruxelles Kayak
- Union Nautique Bruxelles
- Roodbaard
- Less Beton
- Les Visites de Mon Voisin